

EDİTÖRLER
Prof. Dr. Ersan ÖZ
Doç. Dr. İsmail CİĞERCİ

GÖÇ SOSYO-EKONOMİK VE MALİ YANSIMALAR

GÖÇ: SOSYO-EKONOMİK VE MALİ YANSIMALAR

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Ersan ÖZ

Doç. Dr. İsmail CİĞERCİ

 E K İ N
Basım Yayın Dağıtım

2023

© 2023 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-6559-27-1

Ekim 2023

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Kıymetli Yazarlarımız Çok Değerli Okurlarımız,

Göç Nedir? İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı web sitesinde yer alan göç terimleri kitabındaki tanıma göre “uluslararası bir sınırı geçerek veya bir Devlet içinde yer değiştirmek. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir” şeklinde tanımlanan bir kavram. Yaşanan küresel problemler, savaşlar, kuraklıklar, daha iyi bir yaşam düzeyi elde etme çabaları “göç” denen kavramı sürekli hareketli kılar hale geliyor.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti hem jeostratejik mecburiyet ve gereklilikler hem de manevi sorumluluk gereği göç ve mülteciler hareketinin odak ülkelerinden biri konumunda. Göç İdaresi Başkanlığı istatistiklerine göre ülkemize 2005 yılında 20.275.213 göç ve düzensiz giriş gerçekleşirken bu rakam Eylül 2023 itibariyle 43.761.189 olmuş (pandemi hariç rakamlar da hep bir artış ivmesi var diyebiliriz). Enteresandır ki çıkış sayıları da bu rakamlara yakın. İkamet izni ile ülkemizde şu an 1.213.143 kişi yaşıyor. Yaşayanlarda ilk on uyruk Rusya, Türkmenistan, Irak, Suriye, İran, Azerbaycan, Özbekistan, Afganistan, Kazakistan, Ukrayna ve diğer ülkeler. Öğrenci ikamet izni ile şu an en fazla İran’dan öğrenci var, hemen ardından Azerbaycan, Türkmenistan, Suriye ve Irak’tan öğrenciler. Yakalanan düzensiz göçmenlerde ise Eylül 2023 itibariyle sayı 140.333 ve bunların içinde en fazla Afganistanlı tespit edilmiş durumda. Rakamlar böyle söylüyor. Bu verilere göre demekki ülkemizde şu an öncelikli olarak bir Suriyeli problemi var diyemeyiz. Diğer taraftan, göç ve mülteci konusuna öncelikli olarak bir problem perspektifiyle de bakmamak gerekir. Bu konuları yazarlarımız makalelerinde zaten işlediklerinden burada kısa kesiyoruz.

“Göç: Sosyo-Ekonomik ve Mali Yansımalar” adlı çalışmamızı adeta bir sebze meyve üreticisinin önce toprağını hazırlaması, fidelerini dikmesi, cansuyunu verip ürününün filizlendiğini göre göre bakımını yaparak ürüne dönüştüğünü temaşa etmesi heyecanı ile takdirlerinize sunar hale getirebildik. Gündemi artık her gün meşgul eden çok hassas bir konu başlığının altını çok değerli yazarlarımız ve makaleleriyle doldurdular. 20 yazar, 11 farklı konuda makaleleriyle karşınıza gelmiş oldu. Birçok konu küresel boyutta ele alınırken Türkiyemize etkileri de tartışılmış oldu. Faydalı olacağını ümit ediyoruz.

Başka bir çalışmada buluşabilmek dileğiyle.

Prof. Dr. Ersan ÖZ – Doç. Dr. İsmail CİĞERCİ

Eylül 2023

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE'DEKİ GÖÇ OLGUSUNUN SEYRİ	1
<i>Ayşin BUYRUKOĞLU</i>	
TÜRKİYE'DE DÜNDEN BUGÜNE GÖÇ VE GÖÇÜN EKONOMİK ETKİLERİ	14
<i>Aylin İDİKUT ÖZPENÇE</i> <i>Emrah NOYAN</i>	
AB VE TÜRKİYE MUTABAKATI KAPSAMINDA GELİŞTİRİLEN MALİ YARDIM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ	30
<i>Gözde KABAYUKA</i>	
TÜRKİYE'DE İLLER ARASI GÖÇÜN TIEBOUT HİPOTEZİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	48
<i>S. Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN</i> <i>Selçuk BUYRUKOĞLU</i>	
TAX COMPLIANCE RESEARCH OF MIGRANT AND REFUGEES COMING TO TÜRKİYE FROM 10 COUNTRIES: A LITERATURE REVIEW	57
<i>Yasemin ARIMAN</i> <i>Mehmet TUNÇER</i>	
TÜRKİYE'DE GÖÇ-İŞSİZLİK İLİŞKİSİ: İÇ GÖÇ KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME	90
<i>Ali BALKI</i>	
GÖÇÜN VERGİLEME ÜZERİNE ETKİLERİNİN TÜRKİYE VE DİĞER OECD ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRILMASI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	104
<i>Filiz GİRAY</i>	
KENT MÜLTECİLERİ ÖTEKİNİN YENİ YÜZÜ MÜ? AFYONKARAHİSAR'DA KENT MÜLTECİLERİNİN YEREL EKONOMİYE ETKİLERİ	125
<i>Abdulkerim ÇALIŞKAN</i> <i>Atahan DEMİRKOL</i>	
SEÇİLMİŞ OECD ÜLKELERİ BAĞLAMINDA ULUSLARARASI GÖÇÜN EKONOMİK VE MALİ ETKİLERİ	138
<i>Merve MALAK</i> <i>Pınar BENLİ KAYA</i> <i>Neslihan KARAKUŞ BÜYÜKBEN</i>	
MIGRATIONEN AUS DER TÜRKEI NACH DEUTSCHLAND UND IHRE SOZIOÖKONOMISCHEN AUSWIRKUNGEN	160
<i>Engin HEPAKSAN</i> <i>Mehmet SOYTÜRK</i>	
GÖÇÜN EKONOMİK VE MALİ ETKİLERİNE İLİŞKİN YAPILAN BİLİMSEL YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	180
<i>Recep KOLUKISA</i> <i>İsmail CİĞERCİ</i> <i>Ersan ÖZ</i>	

HAKEM LİSTESİ

Aşağıda isimleri yazan, çalışmaya hakem olarak akademik eleştiri ve önerileri ile katkılar sunan değerli öğretim üyelerimize şükranlarımızı sunarız.

Prof. Dr. Coşkun KARACA
Prof. Dr. Engin HEPAKSAZ
Prof. Dr. Ersan ÖZ
Prof. Dr. Hakkı ODABAŞ
Prof. Dr. Hüseyin Güçlü ÇİÇEK
Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR
Prof. Dr. İsa SAĞBAŞ
Prof. Dr. Muhammet KOÇAK
Prof. Dr. Osman PEHLİVAN
Prof. Dr. Suat Hayri ŞENTÜRK
Prof. Dr. Alper DOĞAN
Prof. Dr. Özay ÖZPENÇE
Doç. Dr. Hüseyin KUTBAY
Doç. Dr. İnci SANDALCI
Doç. Dr. Mahmut Ünsal ŞAŞMAZ
Doç. Dr. S. Şehnaz A. MERCAN
Doç. Dr. Serdar ÇİÇEK
Doç. Dr. Şaban ERTEKİN
Doç. Dr. Taha Emre ÇİFTÇİ
Doç. Dr. Ulvi SANDALCI
Dr. Öğr. Üyesi Cem GÖKÇE
Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇAVDAR
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Mahmure E. BULMUŞ